

Teisininko profesijos - Latvija

Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Jis jau išverstas į šias kalbas: [lv](#).

Šiame tinklalapyje apžvelgiamos Latvijos teisininkų profesijos.

Prokurorai

Organizacinė sistema

☑ **Prokuratūra** (*Prokuratūra*) yra bendra centralizuota **teisminė institucija**, kurią sudaro trys pakopos. Prokuratūrai vadovauja **generalinis prokuroras** (*ģenerālprokurors*). Jos tikslas – **reaguoti į teisės pažeidimus ir užtikrinti, kad su šiais pažeidimais susijusios bylos būtų nagrinėjamos** pagal įstatymą. Prokuratūrą sudaro trijų pakopų institucijos:

1. generalinė prokuratūra (*ģenerālprokuratūra*);
2. apygardos prokuratūros (*tiesu apgabalu prokuratūras*);
3. rajono (miesto) prokuratūros (*rajona vai republikas pilsētu prokuratūras*);
4. specializuotos prokuratūros (*specializētas prokuratūras*).

Prireikus generalinis prokuroras gali įsteigti specializuotą prokuratūrą konkrečios srities nusikaltimams tirti, kuriai gali būti suteiktas rajono prokuratūros arba apygardos prokuratūros statusas. Šiuo metu Latvijoje veikia **penkios specializuotos prokuratūros**:

- organizuoto nusikalstamumo ir kitų sričių specializuota prokuratūra (*Organizētās noziedzības un citu nozaru specializētā prokuratūra*);
- kelių sričių specializuota prokuratūra (*Specializētā vairāku nozaru prokuratūra*);
- Rygos kelių transporto prokuratūra (*Rīga sautottransporta prokuratūra*);
- finansinių ir ekonominių nusikaltimų tyrimo specializuota prokuratūra (*Finanšu un ekonomisko noziegumu izmeklēšanas prokuratūra prokuratūra*) ir
- su neteisėta narkotinių medžiagų apyvarta susijusių nusikaltimų tyrimo specializuota prokuratūra (*Narkotiku nelegālas aprites noziegumu izmeklēšanas prokuratūra*).

Generalinė prokuratūra taip pat gali prižiūrėti, kaip dirba valdžios įstaigos, kurios, nors ir neveikia kaip prokuratūros, padeda vykdyti tam tikras jų kompetencijai priskirtas baudžiamojo proceso užduotis. Šias įstaigas steigia, reorganizuoja ir panaikina

generalinis prokuroras. Atsižvelgdamas į skirtas valstybės biudžeto lėšas, generalinis prokuroras taip pat nustato šių įstaigų struktūrą ir etatus. Iki šiol įsteigta viena tokia įstaiga : [Kovos su pajamų iš nusikalstamos veiklos plovimu tarnyba \(Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienests\)](#).

Prokuratūros priekšmetais ir teismu sistēmai. Tai nozīmē, ka jos veic atsevišķi no likuma izstrādājumiem un izstrādājumiem valdības. Saeima (Latvijas parlamenta), Kabineta un Prezidents var liegt prokuratūrai pārbaudīt ar pārkāpumiem saistītus faktus un gūt ģenerālās prokuratūras paskaidrojumus. Taču tie nevar iejaukt atbilstošās prokuratūras darbā, net ja tie ir liela valsts nozīmi turēti pārkāpumi.

Prokurori var ierobežot Kabineta un valdības institūciju pieņemtos likumus, ja tie pretrunā likumam. Ģenerālās prokuratūras un ģenerālās prokuratūras nodaļas priekšmeti var piedalīties Kabineta sēdēs un izteikties ar savu viedokli par atbilstošajiem jautājumiem.

Funkcijas un pienākumi

[Ģenerālās prokuratūras likuma](#) 2. pantā ir noteikta Ģenerālās prokuratūras uzdevumi atbilstoši iekšējai izmeklēšanai.

Ģenerālās prokuratūras:

1. pārbauda izmeklēšanas institūciju un citu iestāžu darbu;
2. organizē, veic iekšējās izmeklēšanas un tam vada, dod norādījumus izmeklēšanai un izmeklēšanas izstrādāšanai;
3. izstrādā un veic izmeklēšanas izstrādāšanu;
4. aizsargā personu un valsts tiesības un tiesiskās intereses;
5. likuma noteiktos gadījumos izstrādā dokumentus vai lūgumus.

Pēc [Ģenerālās prokuratūras likuma](#) 36. panta 1. daļas prokurors pārbauda un veic izmeklēšanu, veic izmeklēšanas izstrādāšanu, vada valsts izmeklēšanu un veic citas funkcijas izstrādāšanas procesā.

Ģenerālās prokuratūras

Ģenerālās prokuratūras pārbauda, kā tiek veikta izmeklēšana konkrētā izmeklēšanā, un var:

1. apturēt iekšējās izmeklēšanas izstrādāšanu vai izmeklēšanas grupas darbu;
2. lūgt izmeklēšanas izstrādāšanu vai izmeklēšanas grupas darbu, ja nepieciešams, izmeklēšanas izstrādāšanu vai izmeklēšanas grupas darbu;
3. pārbaudīt sūdzības par iekšējās izmeklēšanas izstrādāšanu vai izmeklēšanas grupas darbu, izmeklēšanas izstrādāšanu vai izmeklēšanas grupas darbu;
4. pieņemt lēmumus par izmeklēšanas izstrādāšanu vai izmeklēšanas grupas darbu citai izmeklēšanai;
5. veikt procesus, par kuriem ir saņemti iekšējās izmeklēšanas izstrādāšanu vai izmeklēšanas grupas darbu.

Iekšējās izmeklēšanas izstrādāšana

Ģenerālās prokuratūras (vai citas personas, vada izmeklēšanu izmeklēšanas izstrādāšanai) var veikt iekšējās izmeklēšanas izstrādāšanu (procesu virzītājs). Tai nozīmē, ka tie vada izmeklēšanu izmeklēšanai un pieņem lēmumus par izmeklēšanas izstrādāšanu. Ģenerālās prokuratūras, ģenerālās prokuratūras izmeklēšanas izstrādāšanu vai izmeklēšanas grupas darbu vai izmeklēšanas izstrādāšanu izmeklēšanas izstrādāšanu darbu izmeklēšanas izstrādāšanu etape.

Kā arī vada izmeklēšanas izstrādāšanu, prokurors var:

1. sarīkot sarunas ar izmeklēšanu par izmeklēšanu;
2. pieņemt lēmumus par izmeklēšanu izmeklēšanai;
3. pieņemt lēmumus, ka izmeklēšanā izmeklēšana ir izstrādāta pēc speciāla procedūra;
4. pārtraukt izmeklēšanu izmeklēšanai, izmeklēšanu izmeklēšanai.

Iekšējās izmeklēšanas izstrādāšanu var pieņemt bet kāj procesus lēmumus un veikt bet kāj procesus lēmumus vai pavest šīs uzdevumi izmeklēšanas izstrādāšanu ar citas procesus lēmumus izmeklēšanai.

Vyresnysis prokuroras

Pagal įstatymą vyresnysis prokuroras tikrina, ar prokuroras atlieka jam nustatytas funkcijas, ir priima sprendimą, gavęs skundą dėl aukštesniojo prokuroro ir prokuroro ar ikiteisminio tyrimo pareigūno nutarčių ir veiksmų priima sprendimą arba skiria papeikimą. Vyresnysis prokuroras, pvz., gali priimti sprendimą dėl aukštesniojo prokuroro pasiūlymo pakeisti tyrėjo tiesioginį vadovą arba tyrimo įstaigą, arba dėl kaltinimų panaikinimo pagrįstumo ir teisėtumo.

Vyresnysis prokuroras gali:

1. panaikinti tyrėjo, tyrimo grupės nario ar žemesnes pareigas einančio prokuroro nutartis;
2. paskirti arba pakeisti aukštesnįjį prokurorą ar prokurorą arba ikiteisminio tyrimo pareigūną, jei netinkamai vykdomos priežiūros ar baudžiamojo persekiojimo funkcijos, arba prisiimti asmeninę atsakomybę už šias funkcijas;
3. sudaryti tyrimo grupę, jei dėl darbo krūvio kyla kliūčių užbaigti baudžiamąjį procesą per pagrįstą laikotarpį;
4. prašyti paskirti tyrėju kitą tiesioginį vadovą arba perduoti nusikaltimo tyrimą kitai tyrimo įstaigai.

Vyresniojo prokuroro sprendimu prokuroras gali būti įtrauktas į **tyrimo grupę**; ikiteisminio tyrimo pareigūnas gali prašyti prokuroro atlikti vieną arba daugiau užduočių, susijusių su vykdomu procesu.

Teisėjai

Organizacinė sistema

Teisminės valdžios konstitucinis pagrindas nustatytas [☞ Konstitucijos](#) 82–86 straipsniuose, pagal kuriuos teisingumą vykdo tik teismai. Teisėjai yra nepriklausomi ir vadovaujasi tik įstatymais. Teisminę valdžią reglamentuoja [☞ Teisminės valdžios įstatymas](#). Pagal Latvijos įstatymus ir kitus teisės aktus teisėjai yra valstybės tarnautojai.

Valdžios institucijos, socialinės ir politinės organizacijos, taip pat kiti juridiniai ir fiziniai asmenys privalo gerbti ir paisyti teismų nepriklausomumo principo ir teisėjų imuniteto. Niekas neturi teisės prašyti teisėjo atsiskaityti ar paaiškinti, kaip buvo nagrinėjama konkreti byla, arba kištis į teisingumo vykdymą, kad ir kokia būtų priežastis. Teisingumo vykdymo funkcijas vykdančio teisėjo asmuo yra neliečiamas. Teisėjo pareigos yra nesuderinamos su naryste partijoje ar kitoje politinėje organizacijoje.

Funkcijos ir pareigos

Teisėjo užduotis – vadovaujantis įstatymu vykdyti teisingumą civilinėse, administracinėse ir baudžiamosiose bylose.

Civilinėse bylose teisėjai nagrinėja ginčus ir priima sprendimus dėl ginčų, susijusių su fizinių ir juridinių asmenų pilietinių teisių, darbo teisių, šeimos teisių ir kitų teisių bei teisėtų interesų gynimu.

Baudžiamosiose bylose teisėjai nagrinėja kaltinimus ir sprendžia dėl asmenims pareiktų kaltinimų pagrįstumo. Teisėjas gali asmenį išteisinti, jei jis nekaltas, arba pripažinti jį kaltu padarius nusikalstamą veiką ir paskirti jam bausmę.

Administracinėse bylose teisėjai atlieka vykdomosios valdžios veiksmų teisėtumo teisminę kontrolę, susijusią su teisės normų taikymu, ir nagrinėja iš viešosios teisės santykių kylančius ginčus (dėl administracinių aktų ar institucijų faktinių veiksmų). Teisėjai taip pat išaiškina viešojoje teisėje nustatytas privačių fizinių asmenų teises ir pareigas. Administracinių teisės pažeidimų bylose teisėjai nagrinėja ir sprendžia bylas, susijusias su administracinių teisės pažeidimų padarymu.

Profesinėms teisėjų pareigoms priskiriamos visos proceso teisėje nustatytos teisėjų ir teismų pareigos.

Teisinių duomenų bazės

Teismų sistemoje veikia [☞ nacionalinis teismų portalas](#), kuriame šiuo metu informacija pateikiama tik latvių kalba. Jame pateikiama informacija apie Latvijos teismų sistemą, Latvijos teismų ir teisėjų sąrašas, teismų statistiniai duomenys, apžvelgiamos įvairių rūšių teismo bylose taikomos procedūros, pabrėžiant jų pagrindines ypatybes ir skirtumus, pateikiama informacija, kaip iškelti bylas teisminėse institucijose. Portale suteikiama galimybė susipažinti su atrinktais naujausiais teismų sprendimais, teismo posėdžių datos ir kita informacija.

Portalo skiltyje „E. paslaugos“ (*epakalpojumi*) įrašius bylos ar teismo šaukimo numerį, galima gauti informacijos apie baudžiamojo proceso eigą, taip pat kuriame teisme ir kokių lygmeniu nagrinėjama byla, būsimų teismo posėdžių tvarkaraštį, byloje priimtus sprendimus ir pateiktus prieštaravimus ir bylos rezultatus.

Teismų ataskaitos taip pat skelbiamos [☞ Teismų administracijos](#) interneto svetainėje.

Informacija apie aktualius **teismų sistemos politikos klausimus** taip pat skelbiama Teisingumo ministerijos interneto svetainėje.

E. informacija apie Aukščiausiąjį Teismą ir jo veiklą pateikiama [☞ Aukščiausiojo Teismo](#) interneto svetainėje.

Visuose šiuose portaluose informacija pateikiama ir anglų kalba.

Teisininko profesijos organizacinė sistema. Advokatai

Advokatai

Advokatai laikomi teismų sistemos pareigūnais; advokatas yra nepriklausomas teisės specialistas, kuris:

- ginčo šalių, kaltinamųjų ar kitų suinteresuotųjų šalių (klientų) sprendimu ir jų vardu veikia bylose bet kuriame teisme ir ikiteisminio tyrimo stadijoje, o tam tikrais [☞ įstatyme](#) nustatytais atvejais veikia teismo pirmininko, ikiteisminio tyrimo įstaigos vadovo arba Latvijos atestuotų advokatų tarybos (*Latvijas zvērinātu advokātu padome*) vardu;
- teikia teisinės konsultacijas;
- rengia teisinius dokumentus;
- teikia kitokią teisinę pagalbą.

Latvijoje, atsižvelgiant į tam tikras sąlygas, advokato praktika gali verstis šis asmenys:

1. atestuoti advokatai (*zvērināti advokāti*);
2. atestuotų advokatų padėjėjai (*zvērinātu advokātu palīgi*);
3. Europos Sąjungos valstybių narių piliečiai, įgiję advokato kvalifikaciją bet kurioje Europos Sąjungos valstybėje narėje;
4. užsienio šalių advokatai, išskyrus ES valstybių narių advokatus, galintys verstis advokato praktika Latvijoje pagal tarptautinius susitarimus dėl teisinės pagalbos, kurių Latvija privalo laikytis.

Visi Latvijoje veikiantys atestuoti advokatai yra nepriklausomi teisininko profesijos atstovai ir kartu sudaro Latvijos advokatūrą (*Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģija*), t. y. nepriklausomą nacionalinę profesinę įstaigą. Latvijos advokatūrą sudaro: **atestuotų advokatų visuotinis susirinkimas, Latvijos atestuotų advokatų taryba, Audito komitetas ir Drausmės komitetas.**

Teisinių duomenų bazės

Informaciją apie **Latvijos advokatūros** ir **Latvijos atestuotų advokatų tarybos** veiklą, įstatymus ir nutarimus, kuriais reglamentuojama advokato profesija, ir teismus, kuriuose jie dirba (įskaitant kontaktinę informaciją), taip pat informacija kitais su **teisininko profesija Latvijoje** susijusiais klausimais galima rasti [☞ Latvijos atestuotų advokatų tarybos](#) interneto svetainėje.

Notarai

Organizacinė sistema

Notariniai klausimai pavesti spręsti atestuotiems notarams, prižiūrint teisminėms institucijoms ir vadovaujantis [☞ įstatymuose](#) nustatytais procedūromis. Latvijos atestuoti notarai yra laikomi teismų sistemos pareigūnais ir vykdo įstatymų nustatytas funkcijas, susijusias su viešųjų įgaliojimų vykdymu.

Pagal [☞ Notariato įstatymą](#) notarai turi įgaliojimus:

- rengti notarinius aktus;
- rengti notarinius liudijimus;
- priimti saugoti pinigų, vertybinius popierius ir dokumentus;
- priimti saugoti daiktą, kuris yra prievolės dalykas;
- tvarkyti paveldėjimo bylas;
- įstatymų nustatytais atvejais rengti pasiūlymus dėl turto padalijimo;
- nagrinėti santuokos nutraukimo bylas (jeigu abu sutuoktiniai raštu sutinka nutraukti santuoką ir nėra neišspręstų ginčų);
- vykdo kituose įstatymuose nurodytas funkcijas.

Visi atestuoti notarai yra teisininko profesijos atstovai. Tačiau vykdydami savo profesinę veiklą, atestuoti notarai savo statusu prilygsta valstybės pareigūnams. Jie yra teismų sistemos nariai, veikia prie apygardos teismų ir vykdo įstatymų nustatytas pareigas. Atestuoti notarai, vykdydami savo profesinę veiklą, yra finansiškai nepriklausomi, jų atlyginimo dydžius nustato Kabinetas.

Visi Latvijā veiktāys atestuotā notārāi kartā sudarā **Latvijas atestuotā notārā rūmā** (*Latvijas Zvērinātu notārā kolēģijā*), t. y. neprieklausomā nacionālīnē atestuotā notārā profesīnē īstāigā. **Latvijas atestuotā notārā tarybā** (*Latvijas Zvērinātu notārā padomē*) yā atestuotā notārā atstovaujāmojī ir priēžiūros īstāigā ir Latvijas atestuotā notārā rūmā administrācinē ir vykdomojī īstāigā. Jos užduotys nustatytos Notariātā īstatymā 230 straipsnyjē.

Teisīnīy duomenū bazēs

Informācijā apie atestuotā notārā veiklā, skaičīy ir tai, kur juos rasti, taip pat kitā su Latvijas notārā sistēmā susijusā informācijā galimā rasti oficiālīojē [☞ Latvijas notārā](#) interneto svetainējē.

Kitos teisīnīkū profesījos

Atestuotā antstolīai

Atestuotā antstolīai (*Zvērināti tiesu izpildītāji*) laikomī teismū sistēmā pareīgūnāis. Jie veikā priē apygardos teismū, īgyvendīnā teismū ir kitū institūcijū sprendīmus ir vykdo kituose īstatymuose nustatytus veiksmus.

Atestuotā antstolīai yā teisīnīnoū profesījos atstovāi, tāčīau vykdydami savo funkcījā jie veikā kāp valstybēs pareīgūnāi. Atestuotā antstolīai savo funkcījās vykdo neprieklausomāi ir vadovaujāsī tik īstatymāis. Atestuotā antstolīū atliekant pareīgas duotī nurodymāi ir īsakymāi yā prīvalomī visīems visojē valstybēs teritorīojē.

Atestuotā antstolīai atliekā savo pareīgas apygardos teismū, priē kuriū veikā, veiklos teritorīojē. Atestuotā antstolīū skaičīy, jū veiklos teritorījā ir jos ribās nustātā Kabinētās.

Eidāmī savo pareīgas atestuotā antstolīai vadovaujāsī [☞ Civilīnoū procesā kodeksū](#), kitāis īstatymāis ir nutarīmāis, taip pat Latvijas atestuotā antstolīū tarybos (*Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padomē*), kurī yā Latvijas atestuotā antstolīū atstovaujāmojī ir priēžiūros īstāigā, patvirtīntā metodīkā ir teismū praktīkos rekomendācijomīs.

Teisīnīy duomenū bazēs

Informācijā apie atestuotā antstolīū kontorās, jū profesījā reglamentuojānčīus teisēs aktus ir Latvijas atestuotā antstolīū tarybos veiklā galimā rasti [☞ Latvijas atestuotā antstolīū tarybos](#) interneto svetainējē. Šīuo metu informācijā portālē pateikīāmā tik latvīy kalbā.

Nemokāmas teisīnes paslaugas teikīānčīos organizācijos

Latvīojē nēra sudarytā tokiū organizācijū sārāšo.

Nuorodos

[☞ Prokuratūra](#), [☞ Kovos su pajamū iš nusikalstamos veiklos plovīmu tarybā](#), [☞ Nacionalīnis teismū portālās](#), [☞ Teismū administrācijā](#), [☞ Latvijas atestuotā advokatū tarybā](#), [☞ Latvijas notārāi](#), [☞ Latvijas atestuotā antstolīū tarybā](#), Latvijas Respublikos teisīngumo ministerījā

Šīo puslapīo turīnī nacionālīnē kalbā tvarkā atītīnkamos valstybēs narēs. Vertīmus atliko Europos Komisījos tarybā. Į kompetentīngos nacionālīnēs institūcijos originalē įvestus pakeitīmus vertīmuosē gali būtī neatsīžvelgtā. Europos Komisījā neprišīimā jokios atsakomybēs ar teisīnīy įsipareīgōjīmū už šīamē dokumentē pateiktā ar nurodomā informācijā ar duomenīs. Daugīāu informācijos apie už šī puslapī atsakīngos valstybēs narēs autoriū teisīy taisyklēs rasīte puslapīyē „Teisīnē informācijā“.

Paskutīnis naujīnīmas: 07/01/2016